

**ХҮН АМЫН ХӨГЖИЛ, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН САЙД,
ЭРҮҮЛ МЭНД, СПОРТЫН САЙДЫН ХАМТАРСАН ТУШААЛ**

2015 оны 06 дугаар
сарын 17-ны өдөр

Дугаар А/85 /241

Улаанбаатар
хот

Заавар шинэчлэн батлах тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.2, Засгийн газрын “Дүрэм шинэчлэн батлах тухай” 2015 оны 11 дүгээр тогтоолоор баталсан “Эмнэлэг хөдөлмөрийн магадлах комиссын дүрэм”-ийг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

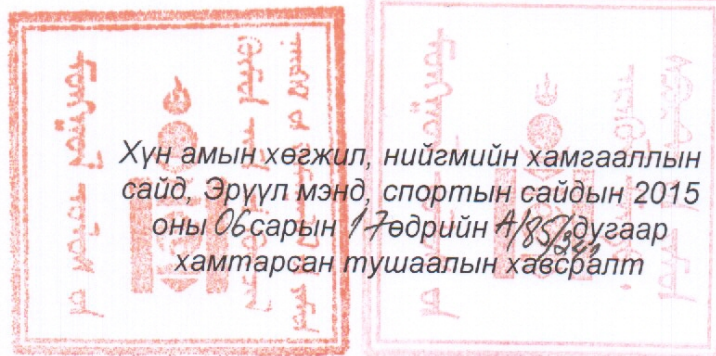
1. “Иргэн (даатгуулагч)-ийн хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хувь тогтоох, хөдөлмөр зохицуулалт хийх заавар”-ыг хавсралт ёсоор шинэчлэн баталсугай.
2. Эмнэлэг хөдөлмөрийн магадлах комиссын зохион байгуулалтыг боловсронгуй болгох, үйлчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулах, мэргэжил арга зүйн удирдлагаар ханган уг тушаалыг хэрэгжүүлж, ажиллахыг Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар (Ц.Уртнасан)-т үүрэг болгосугай.
3. Энэ тушаалаар баталсан зааврыг мөрдөн ажиллахыг Нийгмийн даатгалын байгууллагын дэргэдэх Эмнэлэг хөдөлмөрийн магадлах комисс болон эмнэлгийн байгууллагуудын эмнэлэг хяналтын комисст тус тус даалгасугай.
4. Тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Хүн амын хөгжил, нийгмийн хамгааллын яамны Стратегийн бодлого, төлөвлөлтийн газар (Ц.Туваан), Эрүүл мэнд, спортын яамны Бодлого зохицуулалтын газар (О.Баяр)-т тус тус үүрэг болгосугай.
5. Тушаал гарсантай холбогдуулан Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын сайдын 1997 оны А/250 дугаар тушаалын нэгдүгээр хавсралтыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

ХҮН АМЫН ХӨГЖИЛ, НИЙГМИЙН
ХАМГААЛЛЫН САЙД

С.ЭРДЭНЭ

ЭРҮҮЛ МЭНД, СПОРТЫН
САЙД

Т.ШИЙЛЭГДАМБА

Хүн амын хөгжил, нийгмийн хамгааллын
сайд, Эрүүл мэнд, спортын сайдын 2015
оны 06 сарын 17 өдрийн 4/85 дугаар
хамтарсан тушаалын хавсралт

ИРГЭН (ДААТГУУЛАГЧ)-ИЙН ХӨДӨЛМӨРИЙН ЧАДВАР АЛДАЛТЫН ХУВЬ ТОГТООХ, ХӨДӨЛМӨР ЗОХИЦУУЛАЛТ ХИЙХ ЗААВАР

НЭГ. ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

- 1.1. Эмнэлэг хөдөлмөрийн магадлах комисс (цаашид “ЭХМК” гэх) нь иргэн (даатгуулагч)-ний хөдөлмөрийн чадвараа бүрэн буюу хагас (хэсэгчлэн) алдсан шалтгаан, хувь, хугацаа тогтоох, сунгах, цуцлах, хөдөлмөрийн нөхцөл солих, ажлын цаг хорогдуулах асуудлыг магадлан шийдвэрлэхэд энэхүү зааврыг баримтлана.
- 1.2. Аймаг, дүүргийн Бүсийн оношлогоо эмчилгээний төв, Эрүүл мэндийн төв, нэгдсэн эмнэлэгийн эмнэлэг хяналтын комисс (цаашид “ЭХК”) болон эмнэлгийн мэргэжилтнүүд хөдөлмөрийн чадвар алдалтын асуудлыг хянан хэлэлцэх, магадлах, тогтоох үйл ажиллагаандаа энэхүү “Иргэн (даатгуулагч)-ний хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хувь тогтоох, хөдөлмөр зохицуулалт хийх заавар” (цаашид заавар гэх) зааврыг ашиглана.
- 1.3. Заавар нь иргэн (даатгуулагч)-ний хөдөлмөрийн чадвар алдалтыг тогтоох, сунгах, цуцлах, хөдөлмөрийн нөхцөл солих, ажлын цаг хорогдуулах болон эмчлэн эрүүлжүүлэх, нөхөн сэргээхтэй холбоотой бүхий л харилцаанд оролцогчид нэгэн ижил ойлголттой болох, эмнэлэг хөдөлмөрийн магадлалын үйл ажиллагааны чанарыг сайжруулах, нийгмийн хамгааллын үйлчилгээг ил тод нээлттэй хүргэхэд чиглэгдэнэ.
- 1.4. Ердийн өвчин, ахуйн болон үйлдвэрлэлийн осол, хурц хордлого, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний улмаас хөдөлмөрийн чадвар алдалт (цаашид “ХЧА” гэх)-ын хувийг дараах үзүүлэлтүүдийг үндэслэн тогтооно.
 - 1.4.1. Өвчин гэмтэл нь архагшин эрхтэн, бие махбодын тогтоц, үйл ажиллагаа нь хүндээр гэмтсэний улмаас өөрөө өөртөө үйлчлэх чадваргүй, байнга хэвтэрт, бусдын асаргаа сувилгаанд байдаг хүмүүст хөдөлмөрийн чадвар алдалтыг 80-100 хувиар тогтооно.
 - 1.4.2. Өвчин эмгэг нь архагшин эрхтэн, бие махбодын тогтоц, үйл ажиллагаанд нь гүнзгий нөлөөлж, хөдөлмөрийн чадвараа бүрмөсөн буюу удаан хугацаагаар алдсан боловч байнгын асаргаа сувилгаа шаардахгүй

ихэнхдээ өөрөө өөртөө үйлчлэх чадвартай өвчтөнд хөдөлмөрийн чадвар алдалтыг 70-79 хувиар тогтооно.

1.4.3. Өвчин эмгэг нь архагшин эрхтэн бие махбодын тогтоц, үйл ажиллагаанд удаан хугацаагаар нөлөөлж, хөдөлмөрийн чадвар нь алдагдсан боловч өвчтөн өөрөө өөртөө үйлчлэх чадвартай, өвчилж гэмтсэн эрхтэнд харшлахгүй ажлыг мэргэжлийн эмчийн хяналтын дор хийж болох иргэн (даатгуулагч)-д хөдөлмөрийн чадвар алдалтыг 50-69 хувиар тогтооно.

1.4.4. Хоёр буюу түүнээс дээш өвчнөөр өвчилсөн иргэний үндсэн өвчнийг сонгон хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хувийг тогтоох ба хавсарсан өвчний үе шат, явц, биеийн ерөнхий байдал зэргийг харгалзан ХЧА-ын 5 /тав/ хүртэл хувийг нэмж тогтоож болно. Харин Үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний улмаас хөдөлмөрийн чадвар алдсан даатгуулагчийн ХЧА-ын хувь дээр ердийн өвчний хувийг нэмж тогтоохгүй.

1.4.5. Үйлдвэрлэлийн осол, хурц хордлого, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний улмаас хөдөлмөрийн чадвараа алдсан даатгуулагчийн хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хувь, хэмжээг “Нийгмийн даатгалын сангаас олгох үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөрийн тухай хууль”-ийн холбогдох заалт болон мэргэжлийн хяналтын улсын байцаагчийн баталгаажуулсан үйлдвэрлэлийн ослын акт үндэслэн тогтооно.

1.5. Ажлын цаг хорогдуулах, хөдөлмөрийн нөхцөл солих үндэслэл:

1.5.1. Биеийн эрүүл мэндийн байдал суларч, хөдөлмөрийн чадварын бууралт нь цаашид даамжрах төлөвтэй, дадаж мэргэшсэн ажлаа хөдөлмөрийн тогтоосон цагт тоо, чанарын хувьд бүрэн хийж чадахгүй болсон иргэн (даатгуулагч)-ний биеэ сувилуулах, эмчлүүлэхэд зориулж, ажлын цагийг тодорхой хугацаагаар хорогдуулна.

1.5.2. Хөдөлмөрийн нөхцөл нь биеийн эрүүл мэндэд хортой, нөлөө үзүүлж, уул өвчин эмгэг нь цаашид даамжран хүндрэх төлөвтэй иргэн (даатгуулагч)-ний хөдөлмөрийн нөхцөлийг түр буюу бүрмөсөн сольж өөрчилнө.

1.5.3. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн нь хөдөлмөрийн чадвар алдалт тогтоолгосон хувь, хугацаанаас хамаарахгүйгээр өөрийн өвчний байдал, үе шатанд нөлөөлөхгүй ажил, үйлчилгээ эрхэлж болно.

1.6. Хөдөлмөр зохицуулалт хийхэд зааврын 3,4,5 дахь хэсэгт заасан дарааллыг баримтална.

1.7. ЭХМК нь ХЧА-ыг тогтоох, сунгах, цуцлах, хөдөлмөрийн нөхцөл солих, ажлын цаг хорогдуулах асуудлыг шийдвэрлэхэд иргэн (даатгуулагч)-ний иргэний үнэмлэх,

эрүүл мэндийн болон нийгмийн даатгалын дэвтэр, хөдөлмөрийн дэвтэр, ажилласан жилийг нөхөн тогтоосон тухай шүүхийн шийдвэр, тахир дутуугийн тэтгэврийн дэвтэр, өвчтөний түүх, амбулаторийн карт, холбогдох шинжилгээнүүдийг үндэслэн, тэдгээрийн бичилтэд хяналт тавина.

ХОЁР. ЭМНЭЛЭГ ХӨДӨЛМӨР МАГАДЛАХ КОМИССЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

- 2.1. ЭХМК нь “Эмнэлэг хөдөлмөрийн магадлах комиссын дүрэм”-ийг үйл ажиллагаандаа баримтлан ажиллана.
- 2.2. ЭХМК-ын хуралд дарга болон магадлагч эмч нэгэн зэрэг хүндэтгэх шалтгаанаар оролцоогүй тохиолдолд хурлыг хойшлуулна.
- 2.3. Хурлын үед эргэлзээтэй, мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөө шаардлагатай магадлал хийх тохиолдол гарсан үед Төв комиссын гишүүдээс мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө авч болно.
- 2.4. ЭХМК нь хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд ээлтэй орчин бүрдүүлж, явуулын узель, микрофон, электрон урсдаг дэлгэц, зурагт, цахим зарын самбар ашиглах зэргээр эмнэлэг хөдөлмөрийн магадлах үйл ажиллагааг сурталчлах, нээлттэй хүргэх, шуурхай чирэгдэлгүй үйлчлэх арга хэмжээ авч хэрэгжүүлнэ.
- 2.5. ЭХМК нь ЕМД-3, Health info, medsoft зэрэг програмаас иргэн (даатгуулагч)-ний биеийн байдал, оношлогоо, шинжилгээ, эмчилгээ, сувилгаа хийлгэсэн байдлыг хянах боломжийг магадлагч эмчид бүрдүүлж ажиллана.
- 2.6. ЭХМК нь шийдвэр гарган, баг бүрдүүлж аймгаас алслагдсан сумдад ЭХМК-ын хурал хийж болно. Энэхүү комиссын хурлаар шинээр ХЧА-ын хувь тогтоохгүй, зөвхөн ХЧА-ын хувийг сунгах, цуцлах асуудлыг шийдвэрлэнэ.
- 2.7. Хууль тогтоомжид заасан бусад чиг үүрэг, үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.

ГУРАВ. ИРГЭН (ДААТГУУЛАГЧ)-НИЙ ХӨДӨЛМӨРИЙН ЧАДВАР АЛДАЛТЫН ХУВЬ ТОГТООХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

- 3.1. Өрх, сумын эрүүл мэндийн төвийн эмчлэгч эмч нь бие махбодийн тогтоц, үйл ажиллагаа алдагдсан байдлыг нягтлан магадлах зорилгоор иргэн (даатгуулагч)-ний аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг, Бүсийн оношлогоо эмчилгээний төв, сэтгэцийн болон мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх төв байгууллагын төрөлжсөн мэргэжлийн эмчийн үзлэг, оношилгоо шинжилгээнд илгээнэ.
- 3.2. Мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний үед тухайн байгууллагын эмч мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх төв байгууллагын төрөлжсөн мэргэжлийн эмчийн үзлэг, оношилгоо шинжилгээнд илгээж болно.

- 3.3. Эмчлэгч эмч нь Нийгмийн хамгааллын болон Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас баталсан “Хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хувь, хугацаа тогтоох өвчний жагсаалт” (цаашид жагсаалт гэх)-ын дагуу иргэн, даатгуулагчийн зовиур, өвчний түүх, бодит үзлэг, оношлогоо шинжилгээний өөрчлөлтүүд, төрөлжсөн мэргэжлийн эмчийн хариу, дүгнэлт, хөдөлмөрийн чадвар алдалтад хүргэсэн үндсэн болон хавсарсан өвчний онош, өвчний үе шат, ХЧА-ын хувь хэмжээ, хугацаа зэргийг тусгасан үечилсэн дүгнэлт бичиж ЭХК-т танилцуулна.
- 3.4. Сэтгэцийн болон мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх төв байгууллагад ирүүлсэн иргэн (даатгуулагч)-ний хөдөлмөрийн чадвар алдалтыг тогтоох асуудлыг тухайн байгууллагын ЭХК, Эмнэлэг хөдөлмөрийн магадлах төв комиссын дэргэдэх Сэтгэцийн өвчний болон мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний Эмнэлэг хөдөлмөрийн магадлах салбар комиссын хурлаар шийдвэрлэнэ.
- 3.5. Зааврын 3.1, 3.2-т заасан байгууллагын төрөлжсөн мэргэжлийн эмч, мэргэжилтнүүд илгээсэн үйлчлүүлэгчийн биеийн байдал, үзлэг, оношлогоо, шинжилгээгээр оношийг баталгаажуулж, өвчний явц, хүндрэл зэргээс шалтгаалан ХЧА-ын хувь, хугацаа, хөдөлмөрийн тусгай нөхцөл тогтоох саналыг эмнэлэг хяналтын болон эмнэлэг хөдөлмөрийн магадлах комиссын хурлаар хэлэлцүүлж болно.
- 3.6. ЭХК нь тухайн иргэн (даатгуулагч)-ний үндсэн болон хавсарсан өвчний үзлэг, шинжилгээ, онош, үе шат, эмчлэн эрүүлжүүлэх төлөвлөгөө, хяналтын хугацаанд хийсэн эмчилгээний үр дүнг судлан дүгнэж ХЧА-ын шалтгаан хувь, хугацаа тогтоолгох үндэслэлтэй бол ЭХМК-ын хуралд илгээнэ.
- 3.7. ЭХК-ын шийдвэрийг ЭХМК-ын гишүүдэд урьдчилан цахим хэлбэрээр хүргүүлнэ.
- 3.8. ЭХК нь Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас баталсан “Эмнэлэг хяналтын комиссын ажиллах журам”-ыг баримтлан ажиллана.
- 3.9. Аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг, Бүсийн оношлогоо эмчилгээний төвийн эмч нар өрх, сумын эмнэлгээс илгээгээгүй иргэн (даатгуулагч) болон ЭХК-ын хурлын дүгнэлт гараагүй иргэн (даатгуулагч)-ний ХЧА-ын хувь, хугацааг тогтоолгохоор ЭХМК-ын хурлаар хэлэлцүүлэн шийдвэрлүүлж үл болно.
- 3.10. ЭХМК нь ЭХК-оос илгээсэн иргэн (даатгуулагч)-ний биеийн байдал, шинжилгээ, оношлогоо, онош, өвчний үе шатыг тодорхойлсон бичиг, баримттай танилцан дахин магадлах шаардлагатай гэж үзвэл холбогдох үзлэг оношлогоог давтан хийсний дараа тухайн иргэн (даатгуулагч)-ний ХЧА-ын хувь, хугацааг тогтоох эсэх асуудлыг эцэслэн шийдвэрлэнэ.

- 3.11.Хэрэв суманд ЭХМК-той бол сумын иргэн (даатгуулагч)-ний ХЧА-ын хувь, хугацаа тогтоолгох асуудлыг сумын эрүүл мэндийн төвийн эмчлэгч эмч хариуцан шийдвэрлүүлнэ.
- 3.12.Эрхтэн системийн гүнзгий дутагдалтай тээвэрлэх боломжгүй иргэн, даатгуулагчийн өвчний онош, үе шатыг бүрэн нотолсон эмчлэгч эмчийн үзлэг дүгнэлт, тухайн оршин суугаа нутаг дэвсгэрийн засаг, захиргааны байгууллагын тодорхойлолт, өөрсдийнх нь хүсэлт зэргийг үндэслэн ЭХМК-ын томилсон баг гэрийн үзлэг хийж, дүгнэлтийг ЭХМК-т хүргүүлснээр иргэн (даатгуулагч)-ний ХЧА-ын хувь, хугацааг тогтоох асуудлыг шийдвэрлэнэ.
- 3.13.Иргэн (даатгуулагч)-ний хөдөлмөрийн чадвараа бүрэн алдсан бол эхний удаад 3-24 сараар, хөдөлмөрийн чадвараа хагас алдсан бол 3-12 сараар тус тус тогтооно.
- 3.14.Хэрэв өвчин эмгэг, гэмтлийн байдал нь хөдөлмөрийн чадвараа хагас алдахад хүргэсэн бол идэвхтэй хяналтад 3 сар хүртэлх хугацаанд эмчлэн, эмчилгээний үр дүнг харгалзан ХЧА-ын хувь, хугацааг тогтоох эсэх асуудлыг шийдвэрлүүлнэ.
- 3.15.Иргэн (даатгуулагч)-ний хөдөлмөрийн чадвар нь нөхөн сэргээгдэхгүй нь тогтоогдвол жагсаалтын дагуу түүний ХЧА-ыг хугацаагүйгээр тогтоож болно.

ДӨРӨВ. ИРГЭН (ДААТГУУЛАГЧ)-НИЙ ХӨДӨЛМӨРИЙН ЧАДВАР АЛДАЛТЫН ХУГАЦААГ СУНГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

- 4.1. ХЧА-ын хувь, хугацааг сунгах үйл ажиллагаанд энэ зааврын 3 дахь хэсэгт заасан дарааллыг нэгэн адил баримтална.
- 4.2. Иргэн (даатгуулагч) нь “Эмнэлэг хөдөлмөрийн магадлах комиссын дүрэм”-д заасан хүндэтгэн үзэх шалтгаанаар ХЧА-ыг сунгах үйл ажиллагаанд оролцох боломжгүй тохиолдолд иргэний хүсэлт, хорооны тодорхойлолт, бусад нотлох баримт бичгийг үндэслэн ХЧА-ын хугацааг тогтоосон хугацаанаас 14 хоногийн өмнө эсвэл хойно комиссын хурлаар хэлэлцүүлж болно.
- 4.3. Гадаад улсад удаан хугацаагаар эмчлүүлж байгаа иргэн (даатгуулагч)-ний ХЧА-ын хувь, хугацааг тогтоох, сунгах, цуцлахдаа оршин сууж буй газрын харъяа эмнэлэгт үзлэг, шинжилгээ, эмчлэн эрүүлжүүлэх үйл ажиллагаанд хамрагдаж буй эсэх талаарх эрүүл мэндийн байгууллагын тодорхойлолт, биеийн байдлын талаарх дүгнэлтийн эх хувь, тухайн улсад суугаа Монгол Улсын Элчин сайдын яам, консулын газрын тодорхойлолт, иргэний хувийн хүсэлт зэргийг үндэслэн ЭХМК шийдвэрлэнэ.

ТАВ. ИРГЭН (ДААТГУУЛАГЧ)-НИЙ ХӨДӨЛМӨРИЙН ЧАДВАР АЛДАЛТЫГ ШИЙДВЭРЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

- 5.1. ЭХМК нь ЭХК-ын шийдвэрийг харгалзан олонхийн саналаар шийдвэр гаргана.
- 5.2. ХЧА-ын хувь, хугацааг сунгахдаа Нийгмийн даатгалын ЭМД-3 програмаас тухайн иргэн, даатгуулагчийн эрүүл мэндийн даатгалын тусламж үйлчилгээг хөдөлмөрийн чадвар алдсан оношоор авсан эсэхийг магадлан шийдвэр гаргахдаа харгалзана.
- 5.3. ЭХМК-ын хурлын шийдвэр, ХЧА-ын хувь, хугацаа тогтоолгосон иргэн (даатгуулагч)-ний мэдээлэл, ХЧА-ын хөдөлгөөнийг цахим санд үнэн зөв бүртгэн, эмнэлэг хөдөлмөрийн магадлалын програмаас хэвлэн гарын үсэг зурж баталгаажуулна.
- 5.4. ЭХК-оос эмчлэгч эмчид өгсөн зөвлөмж, эмчилгээний үр дүн, түүнд тавих хяналт, эмчлэн эрүүлжүүлэх, хөдөлмөрийн чадварыг нөхөн сэргээх тусламж, үйлчилгээний чиглэл төлөвлөгөө, дүгнэлт хангалтгүй иргэн (даатгуулагч)-ний ХЧА-ыг шийдвэрлүүлэхээр ЭХМК-т илгээсэн тохиолдолд буцаах арга хэмжээ авна.
- 5.5. Өвчний онош, үе шат нь ХЧА-ын хувь, хугацааг тогтооход баримтлах өвчний жагсаалтад дурдсан заалтанд тохирохгүй, цуцлах үндэслэлтэй бол ЭХК нь эмчлэгч эмчид эмчилгээний чиглэл зөвлөмж өгч цуцлах тухай шийдвэр гарган ЭХМК-т илгээж ХЧА-ын хувь, хугацааг цуцалсан актыг гаргуулна.
- 5.6. Хэрэв иргэн (даатгуулагч) нь эмчилгээ зөвлөгөөг хэрэгжүүлээгүй, хяналтын үзлэгт хамрагдаагүй тохиолдолд эмчлэгч эмч ХЧА-ын хувь, хугацааг бууруулах, цуцлах хүртэлх арга хэмжээний саналыг ЭХМК-т гаргаж болно.
- 5.7. ЭХМК нь хөдөлмөрийн чадвар алдалт, хөдөлмөр зохицуулалт хийсэн шийдвэрийг Нийгмийн даатгалын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас баталсан маягт, загварт бичиж баталгаажуулна.

ЗУРГАА. БУСАД ЗҮЙЛ

- 6.1. ЭХМК-ын хурлаар ХЧА-ыг шийдвэрлүүлэх иргэн (даатгуулагч)-д тус комиссын нарийн бичгийн даргын гарсан хурлын дарааллыг баримтлана.
- 6.2. ХЧА-ын хувь, хугацааг тогтоох, сунгах, цуцлах, хөдөлмөрийн нөхцөл солих, ажлын цаг хорогдуулахаар шийдвэрлэсэн тухай бүр мэдээллийн нэгдсэн санд тухайн иргэн, даатгуулагчтай холбоотой мэдээллийг үнэн зөв бүртгэнэ.

- 6.3. Комисс нь ХЧА-ыг шийдвэрлүүлэх иргэн (даатгуулагч)-д болон тэдний ар гэрийнхэнд эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын тусламж, үйлчилгээний талаар мэдээлэл, сургалт сурталчилгаа хийх ажлыг тогтмол зохион байгуулна.
- 6.4. ЭХМК-ын болон ЭХК-ын гишүүн бүр харилцан бие биеэ хүндэтгэж, үндэслэлтэй зөв шийдвэр гаргахыг эрхэмлэнэ.
- 6.5. Шүүхийн шийтгэх тогтоол гарч ял эдэлж буй ялтны ХЧА-ын хувь хугацааг сунгахгүй бөгөөд шинээр тогтоохгүй. Харин ял эдлэхээсээ өмнө тахир дутуугийн тэтгэвэр авч байсан ялтан нь ЭХМК-ын тогтоосон хугацаанд тахир дутуугийн тэтгэврээ үргэлжлүүлэн авна.
- 6.6. Эмч, эмнэлгийн болон нийгмийн даатгалын байгууллагын мэргэжилтнүүд нь иргэн (даатгуулагч)-ний ХЧА-ыг тогтоох, сунгах, цуцлах, хөдөлмөрийн нөхцөл солих, ажлын цаг хорогдуулах үйл ажиллагаанд холбогдох дүрэм, журмыг удаа дараа зөрчин, үйлчлүүлэгчтэй зүй бусаар харьцсан, бусдын гар харах, шан харамж авах, хууль бусаар төлбөртэй үзлэг шинжилгээ хийх, гар дээрээс эм худалдан авахыг шаардах, хуурамчаар хяналтын үзлэг бичих, шинжилгээний хариу гаргаж өгөх, цахим бүртгэлгүй үзлэг хийх зэргээр эмч эмнэлгийн мэргэжилтний болон төрийн албан хаагчийн, нийгмийн даатгалын ажилтны ёс зүйн хэм хэмжээг зөрчсөн нь нотлогдсон тохиолдолд холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хүрээнд арга хэмжээ авч хариуцлага тооцно.